

Darovaná budoucnost

Biblický verš

Genesis 22

Převod materiálu

Kateřina Frůbauerová

Pořadí v lekci

12

Téma

Abraham odevzdává Bohu zařátek své budoucnosti a přijímá ji od Boha zpět.

Cíl

Seznámit děti s příběhem o obětování Izáka jako s příběhem v kontextu celého abrahamovského cyklu.

12.1 Pro učitele

Biblický text: Gn 22

12.1.1 Výkladové poznámky

S úctou ke všem, kdo vedou nedělní školu — toto je jeden z nejtěžších textů Starého zákona. Možná vás i napadne (a nebudete první), zda takový těžký text vůbec vykládat dětem. Řetění souvisejících textů a následující poznámky by vám měly vyprávění textu ulehčit. Nebojte se text vykládat, ale nepodceňujte prosím přípravu.

Tyto texty si prosím přečtěte v Bibli, než se pustíte do řetění Gn 22:

- Příběh vyjití Abrahama (Gn 12,1–4a) je spojen s požehnáním, součástí požehnání je zaslíbení Učiním tě velkým národem (Abraham v této chvíli ještě nemá děti) — a to znamená potomstvo, děti, kupu dětí.
- *Gn 15,1*: Hospodin mluví k Abrahamovi (Já jsem tvůj štít, tvá přehojná odměna), Abraham ale říká: Ach, nedopáls mi potomka. Požehnání je pro Abrahama cenné, ale Abraham se trápí: nemá děti. Je mu zaslíbeno děti jak hvězdy na nebi — ani je nesečte.
- Ve smlouvě s Abrahamem (Gn 15,18–21): Zem bude dána potomstvu — tedy dětem.
- *Gn 17,4–14*: Abraham se stane praotcem hlučícího davu — bude mít děti. Požehnání je tedy spojeno vždy se zaslíbením dětí.
- *Gn 21,1*: Izák, zaslíbený syn Sary a Abrahama, je na světě. Zařátek Bohem zaslíbeného hlučícího davu přichází na scénu divadla v tom malém chlapečkovi.

Tyto texty tvoří kontext, ve kterém se ponese příprava nedělní. Měl by jej znát učitel i děti, jen tak se vyhneme úskalím textu.

Izák je první viditelná známka požehnání — půjde-li o Abrahamovu víru, bude se to týkat i Izáka, který z této víry přišel na svět. Izmael, který je takéž Abrahamovým dítětem a dokonce prvorozeným, zůstane stranou. On není ten zaslíbený syn.

Vlastní výkladové poznámky ke Gn 22

- P?í?h je uveden vyprav??em — ?ená? (poslucha?) ví, že je to jen zkouška. Kdo to neví, je Abraham a jeho okolí.
- P?í?h je uveden slovy „Po t?ch událostech“ — signál ke pozorn?ní — bude se ?íkat n?co d?ležit?ho.
- Použité sloveso *jdi* odkazuje k za?átku Abrahamovy cesty s Hospodinem, k vyjití z Uru. Jdi (na obou místech velmi d?razn? — pokus o p?esný p?eklad by byl asi syp, padej, tempo, a fofrem, bez odporu jdi) — a šel. Abrahamova minulost je založena na uposlechnutí hlasu Hospodina. Abrahamovi je n?co p?es sto let. P?es dvacet p?t let je na cest? se svým Bohem. Už toho spolu zažili. Chvíli v??í v Hospodina tak pevn?, že je vzorem v??ícího, pak zas spoléhá na sebe a svoji chytrost. Jak to bude te? ? Zahodí Abraham svoji víru, nebo bude v?rný sám sob?, své ví?e, svému dosavadnímu nasm?rování? Když Abraham odcházel za Hospodinem z Uru, musel za sebou nechat svoje zázemí, svoji rodinu (krom? té nejbližší, Sára šla s ním). Te? se musí vzdát i svojí budoucnosti, reprezentované prvotinou požehnání Izákem. Bylo to všechno, to vyjití, ty omyly a pády, ta požehnání, ta nad?je, to chození s Hospodinem — byla to všechno lež? Abraham svým jednáním ukazuje svoji víru v pravdivost toho všeho. Ukáže svým jednáním to samé i Hospodin?
- Abraham má dva syny — Izmaela a Izáka. Izák je první viditelná známka tolikrát opakovaného požehnání — *p?jde-li o Abrahamovu víru, bude se to týkat i Izáka*, který z této víry p?išel na sv?t. Izmael, který je taktéž Abrahamovým dít?tem a dokonce prvorozeným, m?že z?stat klidn? doma. On není ten zaslíbený syn. Jeho B?h ob?tovat nechce. A aby se Abraham nespletl, kterého že to syna Hospodin chce, je požadavek specifikován tak, aby nemohlo dojít k mýlce: Jediného syna Izáka, kterého miluješ, toho vezmi. Nelze uhnout, nelze to ud?lat tak, že když už je tedy nutno ob?tovat dít?, tak radši to mí? milované, radši Izmaela než Izáka. Nelze si to nejvzácn?jší schovat doma pod zámek. Bu? Izáka, nebo nic.
- *T?etího dne*: Pokud se má n?co stát, tak t?etí den, t?etí den je v Bibli ?asem, kdy se rozhoduje.
- *Verš 5*: Jako by Abraham doufal, že se oba v pořádku vrátí... zkouška je pro n?j asi zcela mimo b?žnou zkušenost s Bohem — p?ece by B?h tolikrát zaslíbeného syna, ten za?átek hlu?ícího davu, necht? l sprovodit ze sv?ta, p?ece si je B?h v?rný v tom, co celou dobu spolu prožili, to nem?že být pravda, že by cht?l Izáka...
- *Verše 7–8*: Izák se ptá a otec odpovídá. Možná by tu bylo místo pro pravdu — Izáku, ty jsi ten beránek k ob?ti. Pravdy se Izák nedo?ká, uslyší jen odpov?? — beránek bude, Hospodin si ho vyhlédne sám. Když p?etete hebrejský text nahlas, stále se opakující *íííí íííí íííí* evokuje kvílení — plá? nad mrtvým. Abraham pořád doufá v Hospodina. Snad je Hospodin stále stejný. Snad.
- *Verš 9*: Finální úprava scény. Sta?í?ký otec spoutal mladého syna a položil ho na oltá?. Je možno se pozastavit nad tím, jak se mu to mohlo povést — Izák m?l dost síly, aby se ubránil starému otci. Nabídl se Izák otci dobrovoln?? Jádru p?í?hu vidí Calvin ve stále stejném jednání Abrahamov? — Abraham si je v?rný v tom, co d?lá a jak to d?lá. Bude si v?rný i Hospodin?
- *Verše 10–18*: Abraham zvedá n?ž a... P?ekvapivý zvrát v p?í?hu — lidská ob?? není dokonána, hlas z nebe ji zarazí. Hospodin si je v?rný v tom, co d?lá. Byla to jen zkouška, B?h Izáka ob?tovat nechce. Sám upozor?uje na beránka v houští (Jak se beran do houští dostal? Byl v tu chvíli stvo?en nebo se tam v pravou chvíli prost? objevil?) a Abraham jej ob?toval místo Izáka.
- Hora Moria: 2 Paralipomenon 3,1 — na této ho?e stojí chrám.
- *Jistotn? ti požehnám a jistotn? rozmnožím tvé potomstvo*: Stejný gramatický tvar jako bylo na za?átku p?í?hu Jdi (resp. „jistotn? jdi“ — ?eština ale pracuje se slovesy jinak než hebrejšтина, intenzitu jítí vyjad?ujeme jiným slovem (syp, padej), nikoliv jiným gramatickým tvarem). Tak jist?, jako jsi ty, Abrahame, vyšel, tak jist? požehnám já tob?. Vzájemnost vztahu je potvrzena i z Boží strany. I Hospodin je si v?rný v tom, co ?íká a d?lá. Motivy z p?edchozích požehnání (d?tí jako písku v mo?i, jako nebeských hv?zd) se opakují i zde.
- Cht?la bych jen zd?raznit *Abrahamovu otev?enost v??i Hospodinu* i ve chvíli, kde je Abrahamovi extrémn? zle. N?kdy je to tak, že extrémn? zlé situace p?eruší vztah k Hospodinu. Mnozí se ptají, kde je B?h, ale málokdo se ptá Kde jsi, Bože? To se netýká jen ateist?, to se týká i v??ících, i k?es?an?. Málokdo z?stává i ve zlých situacích otev?ený Hospodinu. Kdyby Abraham otev?ený v??i Hospodinu nebyl, asi t?žko by Boží hlas slyšel. Zahlušený smutkem by Izáka za?íznul jak berana.

- Verš 19: Nápadné. Kde zůstal Izák, když se Abraham vrátil ke služebníkům a spolu šli domů? Bible o tom mlčí. Jisté je, že se nějak domů vrátit musel, v dalších příbězích Abrahamových opět figuruje.
- Těžko se přijímá, že Bůh někoho zkouší. Středověký židovský vykladač Raši tvrdí, že to nebyl Bůh, kdo Abrahama pokoušel, ale satan. A nebo Ábel zabraňoval Abrahamovi poslechnout (tak rabínský komentář Berešit *Rabba*)? A J. Calvin v komentáři ke Gn 22 píše, že každý je zkoušen od Boha dle míry své víry. Smí Bůh takto pokoušet věřící? Jakub má jasno — Bůh nikoho nepokouší (Jakub 1,13), kdo prochází zkouškou, ať neříká, že ho pokouší Pán. Zkouška je ale důvod k radosti (Jakub 1,2).
- Příběh je celý vyprávěn bez emocí. Příběh je *drama o víře*, ne horor se šťastným koncem.

12.1.2 Úskalí

Úskalí spočívá ve výkladu textu jako příběhu:

- O šíleném otci, který vezme něž a jde zaříznout svého synka jako oběť kvůli nějakému hlasu (To se stane, když vytrhnete text z kontextu — byl Abraham psychicky nemocný a následoval celý život svoje halucinace? Jde o postavu Abrahama — jestli věděl, co dělá, nebo jestli byl psychicky nemocný. Bible ukazuje Abrahama jako zdravého muže — Abraham ví, co dělá a proč to dělá. Proto působí celý příběh tak strašný: vědom? vzít něž a zaříznout syna! A odtud se berou i tendence nějak Abrahama „omluvit“, proč za to nemohl — duševní nemoc, halucinace, fanatismus, byl ve vleku své víry... cokoliv je dobré jako omluva, jen aby ten příběh nebyl tak skandální.)
- O Bohu s divnými požadavky na své věřící (taktéž vytržením z kontextu docílíte tohoto obrazu děsivého Boha — lze v takové monstrum věřit? Snad kdyby Abrahama pokoušel Satan nebo alespoň nějaký démon, byl by to příběh jako pohádka — boj dobra se zlem, a Bůh by všechno zlo nakonec překazil, tenáť by si oddechl, jak to dobro nakonec přece jen v poslední minutě zvíťazilo nad zlem — ale tak to v Bibli není, v Bibli je příběh ponechán v celé hrůznosti — Hospodin, nikdo jiný, zkouší Abrahama. Bude zkoušet taky nás? Takhle těžká zkouška nás také může škat?)
- O náboženském fanatismu a jeho následcích. Viz diskuze kolem transfuze Svědků Jehovových — v případě děti rozhodovali rodiče o přejití/nepřejití svého dítěte kvůli své víře. Dovolit dát transfuzi pro dítě znamenalo zapřít svoji víru. Co je víc, víra nebo dítě? Co je víc pro Abrahama?)
- O zákazu dětských obětí pro Izrael, přestože okolí tyto oběti praktikovalo [1](#) (diskuze pro historii milující lidi).
- O poměce, jak mohou rodiče vyslovit své negativní emoce vůči dítěti a dál s nimi pracovat (pohled psychologa; v mateřském centru slyším dost často „Já tě roztrhnu jak hada!“ — vřta slouží jako ventil negativních emocí, nikdy jsem nikoho neviděla, že by dítěko vzal a skutečně ho jako hada roztrhl či se o to pokusil; v příběhu o obětování Izáka lze vidět hlubší negativní emoce než je jednorázové naštvání; přestože děti dostaly od rodičů mnoho dobrého do vínku, dostaly i dost zátěže a výsledek je jiný, než si rodiče představovali).

Ne že by se tyto motivy nedaly z textu vytáhnout (a vnovat jim čas). Jen by to znamenalo minout se s tím, proč text vlastně v Bibli (stále ještě) je.

Ve své přípravce se striktně držím kontextu. Neustále budu zatahovat příběh do kontextu, kontext bude výslovně připomínán i s odkazy. Úelem je předat příběhu jako celku.

12.1.3 Odkazy

Römer, Thomas: *Skrytý Bůh. Sex, krutost a násilí ve Starém zákoně*. Jihlava: Mlýn, 2006.

Linden, Nico ter: *Povídá se...* Heršpice: Eman, 1999.

12.2 Pro děti

12.2.1 Předškolní a mladší školní děti

Přípravy na nedělky pro předškoláky a mladší školní děti jsem spojila. Snažila jsem se jim příběh převyprávět. Pokouším se moc nezděrazňovat obětování, spíš se zaměřuji na motiv zkoušení, který děti znají ze školy.

A stalo se, že Hospodin chtěl Abrahama vyzkoušet. Kdo šel letos v září poprvé do školy? A kdo už ve škole je? Kdo byl naposledy zkoušený? Jak to dopadlo? Proč učitelé děti zkouší? Aby zjistili, co jim v hlavách z výuky zůstalo? Proč se vlastně učíte? Kvůli paní učitelce, abyste nedostali pětku nebo kvůli mamince doma, aby se na vás za tu pětku nezlobila? Proto, abyste si jednou mohli vybrat, co chcete dělat. A zkoušení vám pomáhá, abyste zjistili, jestli už umíte dost, nebo jestli musíte ještě něco dopilovat.

A Bůh chtěl zkusit, jestli se Abraham životem s Hospodinem něco taky naučil. Na začátku byl Abraham statečný muž. Hospodin řekl Jdi a Abraham opravdu šel. Do neznámé země. Všechno nechal doma a prostě jen šel. Hrdina. Hospodin Abrahamovi požehnal — pak přišla těžká zkouška. Hrdina Abraham si najednou nepamatoval, že dokud chodil s Hospodinem, bylo mu dobře. A už udělal nějaký průšvih! Hospodin ho z něj jako paní učitelka vytáhnul, všechno mu vysvětlil, požehnal mu. Chvilí to s Abrahamem šlo dobře, než zas zapomněl — a zas průšvih. Tak naučil se Abraham něco, nebo ne? Ještě pořád se bude spoléhat na sebe?

Stalo se někdy někomu něco, když ho paní učitelka zkoušela? My jsme jednou dělali při chemii pokusy a učitel nás z těch pokusů zkoušel. A dával dobrý pozor, aby se nikomu z nás nic nestalo. Hospodin jako dobrý učitel začal, aby se při zkoušení z víry také nikomu nic nestalo. Šlo hlavně o Izáka, aby se jemu nic nestalo. Aby mu Abraham neublížil.

Protože Hospodin řekl: Vezmi svého syna, Izáka, ne Izmaela a obětuj mi ho jako berana, ukážu ti, kde ho máš obětovat, zbytek je na tobě. A co na to Abraham? Hrdina? Byl zas hrdina, opřel totiž spoléhal na Hospodina. Vzal Izáka a dříví a sirky a šli. Došli na to správné místo, na horu Moria. A tam Abraham vzal Izáka, že ho obětuje jako berana. Stalo se Izákovi něco? Nestalo, Hospodin to tak začal, aby se mu nic nestalo. Zavolal na Abrahama: Abrahame, Abrahame! A Abraham řekl: Já tě slyším, Hospodine, co je? A Hospodin řekl: Nic Izákovi nedělej! Právě jsem poznal, že jsi můj nejlepší kamarád. Kamarádi si dávají to nejcennější, pro tebe to je Izák a tys mi ho vážně chtěl dát. Já si moc vážím tvou lásku, Abrahame, moc. I já ti dám něco cenného — svoje požehnání. Tys neváhal a šel sem. Tak jistě, jako jsi ty šel sem, tak se můžeš spolehnout, že já tobě dávám svoje požehnání. Budeš mít mnoho dětí a z nich mnoho radosti. Tvoje děti budou požehnání pro celou zemi. Abraham s Izákem se pak vrátili domů. A bylo jim spolu pořád dobře.

Co se Abraham u zkoušení naučil? Že spoléhat na Hospodina je ta nejlepší věc na světě. Že Hospodin je pořád stejný a pořád mu žehná. I když se někdy zdá, že to tak není, tak žehná. Že víra je vztah a možná je to někdy drama, ale má dobrý konec. Že když Hospodin něco řekne, tak to taky udělá.

Pomůcky: Flipchart/tabule a fixy/křídly (chcete-li malovat); kapesníky s uzly — loutky vypravěče, Izáka, Abrahama, anděla, chuchvalec ovčí vlny/vaty místo beránka, chcete-li vyprávět s postavkami v ruce, flanelograf, chcete-li používat hotové obrázky.

12.2.2 Starší školní děti

Úelem je zatáhnout děti do textu i kontextu v rozhodujícím momentu děje, a tak dát ochutnat něco ze složitosti rozhodování biblické postavy.

Má Abraham obětovat Izáka, nebo ne?

Přečíst textu kontextu — příběh vyjití Abrahama Gn 12,1–4a; Gn 15,1; Gn 15,18–21; Gn 17,4–14; Gn 21,1 (mohou číst děti na střední; čtete vše) a text Gn 22,1 a 2 — řekce vedoucí. (Můžete pro přehlednost vytisknout na papír.)

Základní otázka zní: má Abraham obětovat syna, nebo ne? Rozdělťi dťti na dvť skupiny — ano/ne (možno napsat i na tabuli). Do skupinky jednu ři více Biblí. Skupinky si mohou zapisovat na papír poznámky. Je možno dát řasový limit (5 minut?), po jeho uplynutí si skupinka zvolí vedoucího a ten napíše výsledky na tabuli.

Pár nápad?, pro? ano (vše vychází z kontextu textu):

- Když nřkdo pozná, co je dobré (chodit s Hospodinem), má se toho držet, i když to pro nřj není přjemné.
- Není to Abrahamova první zkušenost s Hospodinem: Když Abrahama i jeho rodinu chránil dote?, bude to dřlat i nadále.
- Pořehnání je vždy spojeno se zaslíbením potomstva. Když te? Hospodin chce, aby Abraham obětoval Izáka, první dít? ze zaslíbených dřtí, bude si vřdřt rady, jak dál, aby se zaslíbení naplnilo. Abraham se nemusí starat o naplnění pořehnání — to rozhodující zatím vždy udřlal Hospodin.
- Přáťelé si vřří, i když si ne vždy rozumí — pro Abrahama je Hospodin takovým přříťelem.

Pár nápad?, pro? ne (nutno vytrhnout text z kontextu):

- Zdravý rozum nade vše: Dřti se obětovat nesmí, je to zakázané samotným Hospodinem.
- Jak by pak Břh vypadal? Jako strašné monstrum!
- Abraham je fanatik, duševně nemocný, má halucinace.
- Riziko manřelských neshod u Abrahama doma — pochybuji o tom, ře by Sára tento nápad schválila.

Úřelem je projít s dřtmi kontext — bez ohledu na to, kolik skupinky vymyslí dřvodř.

Je možno hrát si dál: Co se stalo, když Abraham řel obětovat Izáka, víme (možno přřříst text Gn 22,10–19). A kdyby Abraham neobětoval syna, co by se stalo? Nechte přřemýřlet dřti (řasový limit stanovte sami):

Pár nápad?:

- Izák by nemřl nervy z otce,
- Abraham by neriskoval. Abraham by takto deklaroval svoji neochotu dál jít s Hospodinem. Celá jeho existence jako Abrahama stojí na chození s Hospodinem: dál nejít znamená skonřit svoji víru, svoji existenci postavenou na víře odsoudit jako marnou, zbytečnou.

Znovu darovaná budoucnost

Nakreslete na papír řáru (představuje váš řivot), tu rozdřlte na řásti po přti letech. Udřlejte znařku tam, kde se právě nacházíte. Pak udřlejte řáry ři jiné znařky tam, kde si myslíte, ře řeká nřco dřležitěho pro budoucnost — úspěšné přřijímařky na Sř, Vř, prima brigáda, první výplata, vlastní byt, první krásné rande, svatba, dřti, dosaření vysněné práce...

Vedoucí nedřlky zatím kreslí na tabuli/flipchart Abrahamovu řáru řivota: Abraham řil 175 let. V 75 letech vyšel z Cháranu. To už byl řenatý, takže nřkde přřed 75 udřlejte řáru s popiskem Svatba se Sárou. Když mu bylo 100 let, narodil se mu Izák. Smřt Sáry — řřřko řřct, kolik bylo v té době Abrahamovi, ale Izák byl už dospřlý — tak nřkdy kolem 130 let (nebo jak to odhadnete) udřlejte řárku s popiskem Smřt Sáry. Hned za ní Svatba Izáka s Rebekou a pak Svatba s Ketúrou + řeniny + další dřti. (Úřelem této Abrahamovy řáry řivota je dostat Abrahama ze svřta Bible do svřta našeho — byl to obyřejný muž, který mřl svoje plány, když mu do nich zasáhl Hospodin — to se mřře stát každému z nás!)

Takto vypadala řára řivota Abrahama. Nřkde se narodil, ořenil se, toužil po zaslíbeném synkovi a taky ho dostal. Mřl s ním svoje plány a nadřje. A Hospodin udřlal tohle (*vedoucí udřlá tlustou řáru nřkde u 120 let*) : Jdi k hoře Moria a tam ho obřtuj! Obřtuj svoji budoucnost, svoje plány, svoje nadřje.

Co Abraham potřeboval k tomu, aby obětovat mohl? (Neboli co Abrahamovi pomohlo, aby dokázal tuhle zkoušku ustát?)

- Víru — v Hospodina, se kterým se už tolik nachodil a se kterým má zkušenost jako s Bohem života.
- Naději — založenou v požehnání.
- Otevřenost, aby slyšel Boží hlas — protože je ohromně snadné rýpat se ve vlastním smutku a neslyšet, že z něj vede cesta ven.

V Izákovi musel Abraham obětovat svoji budoucnost. Koukněte na vaše řády života (klíče od prvního bytu, přijetí na SŠ/VŠ, první rande...). Co kdyby přišel Hospodin a udělal vám taky řádu přes rozpočet? Dali byste svoji budoucnost Hospodinu? Riskovali byste, že vám ji taky nemusí vrátit zpátky? Že o tu skvělou budoucnost přijdete?

Abraham dostal zpátky velice mnoho. (*Přečíst Gn 16–18.*) To je taky odvaha pro vás — pustit něco z ruky neznámá o to přijít.

Pomůcky: Tabule/flipchart, kdy, nejlíp barevné/fixy, papíry, propisky, minimálně dvě Bible.

12.2.3 Přesah

Bůh po nikom nechce, aby obětoval svého syna — to až po sobě to chtějí.

12.3 Liturgie

12.3.1 Písně

Moc pědivná (Svítá 186); *Apoštolská* (Svítá 274)

12.3.2 Biblický text k zapamatování

Nepotkala vás zkouška nad lidské síly. Bůh je vřelý: nedopustí, abyste byli podrobeni zkoušce, kterou byste nemohli vydržet, nýbrž se zkouškou vám připraví i východisko a dá vám sílu, abyste mohli obstát. (1. Kor 10,13)

(Pro mladší můžete zkrátit po...Bůh je vřelý.)

12.3.3 Rituál

Ke společnému zpěvu nebo volání: *Dál přece nejdeme sami* (Svítá 39).

12.3.4 Okénko do bohoslužeb

Pro rodinnou neděli možno dát dohromady divadelní představení. Pozor, aby z představení nebyl emocí plný horor.

V běžné neděli je možné se shromážditní ptát, nejdříve dít: Proč učitelé ve škole zkouší? V čem je to dobré i pro vás? Pak dospělých: K čemu jsou dobré v životě zkoušky? Zažili jste nějakou situaci, o které jste řekli, že je to životní zkouška? (Odpovědi můžete shrnout podle výše naznačeného vyprávění — my i paní učitelka se potěbujeme dozvědět, jestli jsme se naučili to, co jsme měli...) O jedné takové těžké zkoušce uslyší dnes děti v nedělní škole.

12.3.5 Modlitba

Mladší d?ti Zkoušení je, Pane, tak nep?íjemná v?c! Nejsme rádi u tabule. Kdyby to tak nemuselo být! Doufáme, že ty nás zkoušet nebudeš. A kdyby ano, tak nám taky dej jedni?ku jako Abrahamovi.

Starší d?ti Až budeš Pane chtít, co je těžké, prosíme o Abrahamovu víru, nad?ji a otev?enost. Amen.

1 Römer, Thomas: *Skrytý B?h*. (viz 12.1.3 Odkazy); str. 53 nn — dceru ob?toval Jiftách (Sd 11,29–40), ob?tování syna je v 2 Kr 3,26–27, Dt 18,10–12 — zákaz ob?tování d?tí.

Odkaz na pracovní list

[10 Ob?tování Izáka](#)

[10 Ob?tování Izáka - st](#)

Cílová skupina

[P?edškolní](#)

[Školní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál p?ece nejdeme sami I \(Od stvo?ení k Josefovi + Od Mojžiše k Rút\)](#)

Biblický odkaz (kat)

[Genesis 22](#)